

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov. Zjutranje izdanje izhaja ob 11. uri, večerno pa ob 7. uri. O ponedeljskih izhaja prvo izdanje ob 1 uri pop.

Naročilna znaša:

Obe izdanji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročilne se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske popoldanske številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

GLASILO

POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Stane 4 nvč.

Telefon št. 870.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi i. t. d. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inšerciatov v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinosti“ v Trstu.

Novejše vesti.

Madrid 20. V senatu je podal ministerski predsednik malo sliko o zadnji ministerski krizi. Ministri, ki so odstopili, so storili to, ker so bili bolni ali utrujeni. Španija je morala vsprejeti vojno, kajti imela je pred seboj le dvojno pot: ali nečast ali vojno. Postopanje Zjedinenih držav nima para v zgodovini. To je bil čin brutalnosti proti Španiji. Sagasta je izjavil, da Španija ne sklene nikdar miru, ako ne bode zagotovljena celokupnost nje dežel.

Conte Tena Ramita je izrekel zahvalo admiralu Cervera, ki je znal dospeti na Kubo, ne da bi bil srečal z sovražnika.

Madrid 20. Brzobjavke s Kube pravijo, da brodovje admirala Cervera ni imelo na vsej poti ni najmanje nezgode, da ni srečalo nikake sovražne ladije, in da je dospelo v Santiago de Cuba brez vsacega poškodovanja. Prihod brodovja, na kateri so v Havani čakali nestrpnost, je vzbudil velikansko veselje po vsem otoku. Španske mornarje so pozdravljali povsodi najživahneje. Bati se je bilo, da ameriške ladije prenehajo z blokado ter da pojdejo španskim ladijam nasproti. Ker se to ni zgodilo, sodijo, da so se ameriške ladije hotele izogniti španskemu brodovju. Zdravstveno stanje in disciplina na španskih ladijah sta izborna.

Washington 20. Med državnim oddelkom v Washingtonu in francoskim poslanstvom so se vršili pogovori, ki so doveli do sporazumljenja, ki zagotavlja nadaljevanje tradicionalnega prijateljstva med Zjedinenimi državami in Francijo. Pogovori so pokazali, da je vladi lahko popolnoma zaupati prijateljstvu jedna drugi. Francozke oblasti so zagotovile, da neprijazni pojavi v pariškem novinstvu prihajajo od radikalnih novin, katere ne zastopajo nazorov vlade.

Keywest 20. V zadnji bitki pri Cienfuegos je bilo baje ubitih 300 Špancev in ranjenih več sto. Ob obali so Amerikanci provzročili mnogo škode. (Ta ameriški »baje« je zelo poučen, kakor je značilno to, da so se Amerikanci šele sedaj spomnili Špancev, ki so padli v bitki, ki je bila pred vočimi dnevi. Vidi se, da je ameriški gostobesednost jelo pohajati gradivo).

Dunaj 20. Nadvojvoda Fran Ferdinand, ki je, kakor znano, pridodeljen najvišjemu poveljstvu vojske, si je dal predstaviti danes generale družega voja, generalni štab in poveljnike vojaških oddelkov ter vojaških šol.

Dunaj 20. Zbornica poslancev je sklicana na dan 1. junija. Na dnevnem redu je nadaljevanje razprave o jezikovnih predlogih.

Budimpešta 20. Cesar je podelil ogerskemu delegatu Maksu Falku komturni križ reda sv. Štefana. Povod temu odlikovanju je dejstvo, da je bil Falk sedaj že 25. krat poročevalec v ogerski delegaciji o proračunu ministerstva za vnanje stvari.

Lvov 20. Pater Stojalovski je uležil tožbo proti dvema časnikoma, ki sta ga bila obdolžila, da je bil v tajni zvezi z rusko žendamerijo v Varšavi ter da je v ruskih listih priobčil člankov, sovražnih Poljakom.

Pred svojim pragom naj pometajo!

je bil priobčil te dni jako umestno odprto pismo. Pismo je bilo sestavljeno na italijanskem jeziku in se je glasilo v slovenskem prevodu:

»Spoštovanemu uredniku lista »L'Indipendente«, tu! — Vi in Vaši poslanci ste proglasili na usta spoštovanega gospoda Hortisa v parlamentu na Dunaju, da je kamen narodno orožje Slovencev. — Kdo bi si bil niti sanjal, da bode v tako kratkem času po izobraženih mestih in mestecih Italije, devastiranih od izstradanega ljudstva italijanskega, mogel videti neko posebno orožje, ki je bilo jako podobno gori omenjenemu — kamenu. Oni kupi kamenja, ki leže po ulicah v Milanu, Piacenzi in drugod, ali niso morda to narodno orožje Italijanov?! Odgovorite, le vrlo, spoštovani gospod urednik!«

Po silnih izgredih, ki so se vršili ravnokar minole dni po Italiji, po groznih prizorih, ki so se vršili ob teh izgredih po ulicah in hišah mest kraljestva italijanskega, je bilo pač aktuvelno to vprašanje, ki je je staval »Brivee« do glasila italijanske irredente tržaške, onega glasila, ki se je dozdevalo kakor da je vzelo v zakup vse moralno zgražanje, ko je sipalo svoje prokletstvo na glave naših siromašnih okoličanov povodom — izgredov meseca marea minolega leta. Kakor da niso mogli najti in nabrati dovolj besedi, da bi po zaslugi obsodili naše ljudstvo! To so nam govorili v samih superlativih, da so žigosali pred vsem svetom namišljeno barbarstvo naših okoličanov. In to se ni godilo le po onem novinstvu, ki je že davno vrglo vsako sramoto od sebe, ki je že tako propadlo v moralnem pogledu, da menda niti samo ne sluti več, kadar laže in obrekuje; ampak to se je godilo in se je hujskalo povsodi in tudi ustmeno: po javnih lokalih, po ulicah, po zasebnih hišah in — še nekje drugje!!! Mobilizovan je bil ves laški arzenal, po koncu je bil ves italijanski tabor in njega prijatelji in prijateljci od prijateljev, da bi dokazali, da na vsem širokim svetu ni takih vandalov in barbarov, nego je to ljudstvo v okolici tržaški.

Ali Bog je pravičen! Danes meni, jutri tebi! Ni še minolo leto dni od onih dogodkov po okolici in prišel je z grozodejstvi po Italiji dan, da moremo obračunati z obrekovaleci našega naroda, ko moremo povpraševati z našim »Briveem«: čegavo narodno orožje je kamen? Kje je barbarov, kje jo vandalov, kje je bilo kupov kamenja, ki se je usovalo na glave dolžnih in nedolžnih?! Kje je bilo zdivjancev, ki so preprečali promet po železnih cestah, ki so požigali hiše, ki niso imeli usmiljenja niti z ženo, ki je ravnokar izročala Bogu svojo — dušo?! Da, tudi taki prizori so se vršili po »kulturni« Italiji, ko zbesnela druhal ni imela usmiljenja niti z umirajočo ženo! V Milanu se je primerilo, da je zbesnela množica — vsklikaje: smrt državljanom! — udrila v hišo dra. Brandija. Poslednji je moral zbežati po strehah, a divjaki so udrli v spalnico žene Brandijeve, katera poslednja je ležala na svoji — smrtni postelji. Ali niti veličast smrti ni mogla ublažiti teh divjakov: mej tem, ko so zunaj vendar-le zalotili nesrečnega Brandija ter ga poklali in razmesarili sekirami, polili so s petrolejem posteljo, na kateri je ležala umirajoča žena!! Komaj komaj, da jo je rešil zvesti sluga grozne smrti ter jo pre-

nesel v hlev za konje, kjer je v malo trenutkih izdahnila svojo dušo.

Navedli smo ta jeden slučaj v primeru, da bodo vedeli čitatelji, kake stvari so se dogajale v Italiji te minole dni! A svet naj sodi sedaj, kaj so bili v primeru s temi dogodki oni malenkostni izgredi, ki so se dogajali lansko leto po naši okolici in radi katerih so — in tudi taki ljudje, ki bi že po svojem stanu ne smeli delati tolike krivice nobenemu narodu — razkričevali naše ljudi kakor barbore in vandale!!

Nasprotniki nam očitajo v jednomer, da je kamen naša — arma nazionale. Koliko večim opravičenjem bi po dogodkih v Italiji iz zadnjih dni mi očitali narodu italijanskemu kakor takemu, da mu je kamen narodno orožje, in bi — ako bi hoteli generalizovati, kakor to delajo naši nasprotniki z nami o vsaki priliki — izvajali dosledno, da je ves narod italijanski: narod ubijalec, narod požigalec, narod barbarov in vandalov!

A mi nočemo storiti tega, nočemo blatiti tega itak že prenesrečnega naroda, marveč se pridružujemo raje besedam, ki jih je vskliknila »Gazzetta di Venezia«, da bi vsaj nekoliko opravičila svoj narod:

»Kakor sodrge je po vsem svetu, tako nosi tudi naš narod v sebi zli instinkt upornosti«.

Mi bi le pridodali beneškemu listu, da v tem žalostnem pogledu koraka italijanski narod na čelu vsem narodom! In ker je tako, ker je to dejstvo notoriško, naj bi sinovi tega naroda — naj že žive isti v kraljestvu ali v Trstu — bili nekoliko pravičnejši do družih narodov, naj bi svojim obrekovanjem in zasramovanjem družih narodnosti ne izživali takih prisposodbljanj, ki morajo prinašati le nečasti italijanskemu narodu. Italijani, kjer jih je kaj, imajo tisoč vzrokov, da mislijo noč in dan na rek: Vsakdo pometaj pred svojim pragom!

Politični pregled.

K položaju. Te dni je viselo nekaj v zraku, kar je dišalo po nekaki krizi. In steer se je hotel umakniti — tako se je govorilo vsaj — s pozorišča oni, ki je najmlajši med onimi, ki so morali zastopati v delegacijah zahteve ukupne vojne uprave. To je bil poveljnik vojne mornarice, bar. Spaun, ki se je čutil ozlovoljenega po postopanju mornariškega odseka v ogerski delegaciji. Gospodje v tem odseku so se namreč pokazali nasprotne načrtom bar. Spauna za pomnoženje vojnega brodovja v bodočih letih. Pa Bog ne daj, da bi mislili, da se tem gospodom res toliko smilijo novei, ki jih zahteva uprava vojne mornarice! Gospodom ne treba tega, ker vedo, da plačevati morajo itak — drugi po onem čudovitem razmerju 70:30! O ne, po madjarskem nazoru bilo bi to preskromno, ako bi se zadovoljili s tem, da jim ne treba plačevati, ampak hoteli bi imeti od denarjev, ki jih plačujejo Avstrijei, še dobičkov za svojo industrijo! Od todi tožbe, da se vojna mornarica premalo ozira na industrijo Ogorsko! To je jedini vzrok, da so se pokazali nasprotne načrtom barona Spauna, zbok česar je tudi nastala govornica, da se poveljnik vojne mornarice hoče umakniti se svojega mesta.

Poleg tega pa da je barona Spauna še posebno ogorčilo postopanje ministra za vnanje stvari, grofa Goluchowskega, ki je — videči, kaka sapa

piše v ogerskem odseku in hoteči ohraniti sebi zaupanje tega odseka — kar zatajil barona Spauna, zatrdil, da on nima nikakega posla z dalekosežnimi načrti uprave vojne mornarnice.

Kakor rečeno: same take govorice so se širile te dni. No, vihar je menda vendar odklonjen za sedaj. Tak utis napravljaja vsaj neko poročilo, o katerem se trdi, da je iz oficijelnega vira, in v katerem se dokazuje, da baron Spaun nima nikakega vzroka za demisijo. On da uživa cesarjevo zaupanje, v soglasju da je tudi z drugimi ministri in odsek ogerske delegacije tudi da ni mislil tako hudo.

Mej tem delujejo pridno odseki in ni dvomiti, da skoro povsem povoljno — to je: v zmislu vseh zahtev — rešijo svojo nalogo. Lepemu izgledu odsekov bosti sledili tudi delegaciji prav gotovo. Čuli bodemo mej drugimi tudi nekoliko lepih govorov o stiskah davkoplačevalcev in odprta bode ulica zopet — državnemu zboru, ki se snide dne 1. junija. In potem bodemo čuli zopet lepih govorov o potrebi nemškega državnega jezika, o tem, kako so Nemci jedina vez, ki še državo skupaj drže, o nadlogah, ki tarejo nemštvo — in bodemo čuli tudi kliese vpijočih v puščavi po narodni enakopravnosti, in slednjič se oglasi morda tudi kaka brunna dušica, ki nam bode pripovedovala, kako lepo bi bilo v Avstriji, ako bi ne bilo narodnih preprirov. Tako bodo mlatili vsak svoj snop; zrna pa ne bode nikjer. Kamen v parlamentarnem mlinu se bode obračal, ali moke ne bode ni za peščice. Grof Thun naj se le pripravi, da zapre ta nesrečni mlin!

Časniški kolek. V pogovoru z nekim časnikarjem je izjavil finančni minister dr. Kaizl, da smatra časniški kolek jako škodljivim za razvoj novinstva. Ta kolek se je uvel svojedobno bolj iz policijskih, nego drugih ozirav. Dr. Kaizl se le čudi, da se kolek ni odpravil hkratu s kaveijami za liste. Glede trenutka, kedaj misli odpraviti časniški kolek, ni mogel povedati ničesar določnega, vendar je rekel, da pred oktobrom ne bode mogoče. Na vprašanje, da-li res misli uvesti davek na inserate, je odgovoril, da tak davek bi bil še slabši, nego kolek, ker bi oviral razvoj trgovine, ko je pri nas reklama še le v prvem razvoju svojem. — Čuli smo torej zopet lepih besed, toda mi bi želeli enkrat tudi — dejanj!

Iz zbornice poslancev Ogerske. V večerajni seji te zbornice je torej posl. Košut — ta glasoviti sin revolucijonarnega, svojemu rodu izneverivšega se očeta — utemeljeval svoj predlog, naj se vladi izroče nezaupanje, ker je predložila delegacijam naknadni kredit tridesetih milijonov. Rekel je, da je ogerska vlada naložila na-se veliko odgovornost, ker se je izjavila solidarno z ukupno vlado glede rečenega kredita. To znači kršenje proračunskega prava zakonodajne. Z dovoljenjem tega kredita so delegacije dokazale vnovič, da niso družega nego stroji za glasovanje.

Tu treba male opazke. Gornja opazka naša o Košutu ni baš laskava. Do tega moža imamo tem manje spoštovanja, ker vemo, da so vsi njega politički nastopi prikrojeni v reklamo za njegovo osebno korist. Saj je znano širom vse Ogerske, da mora politik Košut ob vsaki priliki podpirati — Košuta ravnatelja neke tovarne za gasilno orodje. Na tem možu ni nikakega poštenega prepričanja, ampak le velika domisljavnost in pa koristolovje. Mož je šovinist, mož je nasprotnik vsemu, kar diši po ukupnosti z Avstrijo, ker ve, da je tak šovinizem na Ogerskem dobra — molzna krava.

To smo hoteli povdariti zopet, ne pa da bi hoteli reči s tem, da je popolnoma neosnovano vse, kar je rekel v tem posebnem slučaju o naših delegacijah.

Košutu je odgovarjal ministerski predsednik baron Banffy, rekši, da je vse neosnovano, kar je rekel prvi. Ministerski predsednik Ogerski je izjavil, da so se sklepi o naknadnem kreditu storilo v sporazumljenju obeh vlad z ukupno vlado. Zakon se ni kršil nikakor. Predlog Košutov je zbornica odklonila.

Iz delegacij. Poročilo proračunskega odseka avstrijske delegacije o okupacijskem kreditu povdarja, da proračun Bosne in Hercegovine kaže le one spremembe, ki izhajajo iz naprednega razvoja dežele. Poročilo povdarja, da nprestanu napreduje zdrav razvoj dežele, na čemer je zahvaliti energično, svojih ciljev zavedajočo se in previdno upravo, ter izreka istej svoje odkrito zadoščenje. Slednjič urgira

poročilo železniško zvezo med Splitom in notranjostjo Bosne.

Mornarniški odsek ogerske delegacije pozivlje vodstvo mornarnice, naj o naročenju za vojno mornarnico jemlje ozir na ogersko produkcijo in sicer v razmerju prispevka Ogerske za ukupne stvari. Poveljnik mornarnice, baron Spaun, je rekel, da je pripravljen ustreči tej želji, v kolikor je to možno. Ako se to ne godi v razmerju kvote, je na tem krivo zemljepisno položeno Ogerske, in pa tudi pomanjkanje odgovarjajočih zavodov in ladjotesalnice na Ogerskem. Sicer pa se glase ugodno poročila o priredbi nove ladjetesalnice na Reki. Kar se dostaje nabavljanja vsakovrstnega materijala, je opozarjal poveljnik mornarnice, da se dotični razpisi objavljajo v raznih ogerskih listih, tako, da ima ogerska industrija prilike, udeleževati se ponudbenih razprav. To pa ni mogoče, kar se je zahtevalo od neke strani, da bi se namreč uvel nekak monopol s tem, da bi se izključila konkurenca o nabavljanju gotovih materijalij.

Včeraj sti imeli obe delegaciji tudi svoji plenarni seji. Avstrijska delegacija je vsprejela nespremenjen proračun ukupnega finančnega ministerstva in najvišega računšča, kakor tudi proračun ministerstva za vnanje stvari. — Iste proračune je vsprejela tudi ogerska delegacija.

Domače vesti.

Čitateljem. Radi preoblice gradiva nismo mogli priobčiti danes: nadaljevanja poročila o razstavi dunajske secesije, o kazenski razpravi proti g. Nabergoju in Košuti, poročila o ustanovnem shodu zavarovalnice za govejo živino v Bazoviei, odgovor kritika g. Vogriču, in več raznih družih stvari. Mi ne vemo družega, nego da prosimo potrpljenja naše čestite čitatelje.

Vsprejem knezonadškofa dra. Jegliča v Ljubljani je bil jako veličasten. Od stolne cerkve notri do kolodvora je stala ob obeh straneh cest šolska mladina v špalirju, pred kolodvorom pa so bila razvrščena narodna društva z zastavami. V posebnem šatoru pred kolodvorom so bili zbrani občinski svetniki z županom Hribarjem na čelu, zastopniki narodnih društev in narodne dame.

Na kolodvoru se je zbralo več odličnih oseb in sicer, razun duhovščine pod vodstvom prošta Klofutarja, dež. predsednik baron Hein, dež. glavar Detela, podmaršal Höchsmann, predsednik daželnega sodišča Levičnik, fin. ravnatelj Plaehky, dvorni svetnik dr. Račič, drž. poslanci: podpredsednik zbornice dr. Ferjančič, Kušar, Povše, dež. poslanca: Perdan in Klein itd.

Knezoškofa je najprej pozdravil stolni prošt dr. Klofutar, potem so ga pozdravili dež. predsednik baron Hein, podmaršal Höchsmann, dež. glavar Detela. Potem je prišel knezoškof v šator, kjer ga je pozdravil župan Hribar v krasnem daljšem nagovoru, kateremu je sledil navdušeni trikratni Živio in Slava občinstva. Za županom je pozdravila knezoškofa gdč. S. Drčeva tudi lepimi besedami. Knezoškof se je zahvalil tema dvema pozdravoma prav pristržno. Ob navdušenem pozdravljenju na tisoče zbranega občinstva se je peljal potem knezoškof najprej v stolno cerkev in je odšel potem v svojo rezidenco.

Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Rojanu prosi slavno občinstvo slovensko v mestu in drugod, naj vsakdo, ki premore toliko, nakloni mali dar za dobitke na tomboli, ki jo priredi ta podružnica na svoji veliki veselici dne 5. junija t. l. Darovi naj se blagovolijo oddajati v »Slovanski čitalnici« v Trstu, oziroma v otroškem vrtu v Rojanu. (Poznajoci toliko velike težave, s katerimi se je boriti tej podružnici, kolikor tudi živo potrebo zaščite naši slovenski deci v toli izpostavljenem Rojanu, se obračamo tudi mi do slovenskega občinstva iskreno prošnje, da ne prezre te prošnje vrlih rodoljubkinj rojanskih, ki se res izredno požrtvovalnostjo trudijo za blage namene plemenite naše šolske družbe. Opazka uredništva.)

Jasni se! Živim zadovoljstvom pozdravljamo vesti, ki nam pravijo, da se je jelo jasni tudi gori v naših Trebčah. Včeraj smo prejeli nastopni dopis iz Trebč:

Na Binkoštno nedeljo priredi naš mladi pevski zbor na vrtu gostilne g. Martina Kralja (po domače pri Skutenci) svoj pevski večer. Začetek ob pol 5.

uri pop. Pevale se bodo sledeče pesni pod vodstvom g. Justa Kralja:

F. S. Vilhar: »Bojna pjesma«, zbor. Dav. Jenko: »V tih noči«, četerospev. Iv. pl. Zaje: »U boje«, zbor se samospevom tenorja. A. Förster: »Njega ni«, zbor se samospevom baritona. V. Lisinski: »Tam gdje stoji«, zbor se samospevom tenorja. Iv. pl. Zaje: »Večer na savi«, zbor. Fran Mayer: »Tičica gozdna«, zbor. Dr. G. Ipavec: »O mraku«, zbor se samospevom baritona. F. Abt: »Tiha vodna roža: četerospev, poslov. pevovodja. Grbič: »Ljubici pod oknom«, zbor. Vilhar: »Slovenae i Hrvat«, zbor. Dr. G. Ipavec: »Danici«, zbor se samospevom baritona. H. Volarič: »Napluta«, zbor. Šaljivi dvospevi, govori, svobodna zabava.

Ob tej priliki moram omeniti, da so se tukajšnji mladeniči vrlo poprijeli narodnega petja. Uče se veseljem in pridno ter toliko uspešno, da že precej dobro pojo go glaskah. Ravnokar je minulo leto, ko so imenovani prepevali edino le italijansko ob priliki društvenih političnih shodov »Eдинosti«, kar nas je peklo in nam provzročalo sramoto. No, saj jim ni bilo zameriti, kajti peli so, kar so znali! Želja moja bi bila, da bi se nam vendar enkrat porodilo pevsko in bralno društvo, o katerem se je govorilo že velikokrat.

Torej, vaška mladina, le vrlo in vztrajno tako naprej! V čast narodu in tebi v ponos bode to! Na svidenje torej na binkoštno nedeljo!

„Slovenke“ 11. šte. je izšla danes jako mnogovrstno vsebino.

V popravek. — Prejeli smo in objavljamo: Vest v »Eдинosti«, da je »pri lovecu« nastavljen laški duhoven, blagovolite popraviti tako, da do sedaj ni nastavljen in ne imenovan tak duhovnik, ampak je vse pri starem, to je, vsako nedeljo in vsaki praznik prihaja maševat kak kapelan od sv. Antona novega.

Vse prodajalnice usnja bodo ostajale zaprte ob nedeljah v dobi od 5. junija do 11. septembra. Ta ukrep so storili sporazumno vsi prodajalničarji in javljamo tu o istem na izrečno željo dotičnikov.

Iz Nabrežine nam pišejo: V sredo je prihajal novi knezonadškof Missia iz Trsta v Gorico. Naša vas je bila lepo odičena narodnimi zastavami in drugimi. Na kolodvoru, ki je bil tudi odičen, sta pozdravila metropolita naš župan in preč. gosp. dekan devinski. Tamkaj se je sešla tudi vsa duhovščina dekanata. Godbi mavhinjska in nabrežinska sti svirali med tem časom. V Tržiču se je zbrala na postaji samo duhovščina, drugih se ni zmenil nikdo za novega viš. pastirja. Istotako je bilo v Ronkih. Sploh ni bilo na nobeni furlanski postaji nikakega znaka v pozdrav. Nadejamo se, da bode prevzvišeni umel prav ceniti pomen in nrav te demonstracije.

Poskus samomora. 44-letna branjevka Ana G. iz Lokavea, bivajoča v ulici Ferriera št. 19, se je sprla z neko drugo žensko, bivajočo ravnatom, katera poslednja jo je razžalila o tej priliki. Toda morala jo je težiti nekaj že poprej, da je sklenila umreti po tem razžaljenju. Zaprla se je torej v svojo sobico ter je izpila precej žveplene kisline. Včeraj zjutraj je hotela iti k njej njena znanca Eliza Cominotti. Ko je ista prišla pred vrata, je čula neko zdihovanje, a ni mogla notri, ker so bila vrata zaprta. Sluteča nezdgo je dala odpreti vrata se silo. Cominotti je videla takoj, kaj se je zgodilo. Obvestila je o tem policijo. Prišel je policijski inspektor Knafele, ki je dal nesrečnico sprovesti v bolnišnico. Njeno stanje ni nevarno.

2 in pol letni dečko Karol Bresciani je dobil včeraj zjutraj v svoje roke steklenico, v kateri je bilo strupene pijače. Odprl je steklenico ter je izpil skoraj vso to tekočino. Mati njegova je zapazila še o pravem času nevarnost ter je poklicala zdravnika z zdravniške postaje, ki jej je rešil sinka. —

Soprog je zapustil 35-letno Ivanko M. že pred 8. dnevi. Ljubosumnost in pomanjkanje je uplivalo toliko na zapuščenost, da jej je prišlo včeraj zjutraj jako slabo. Opazovalec Treves jej je odpomogel za prvi hip.

Loterijske številke izžrebane danes 21. t. m. Trst: 75, 68, 44, 65, 10. Line: 26, 2, 48, 78, 5.

Koledar:

Danes v soboto 21. maja: Valens, mnč.; Feliks Kant. sp.
Jutri v nedeljo 22. maja: 6. povelik; Helena, dev.

Solnina:		Luna:	
Izhod ob 3. uri 57 min.	Izhod ob 3. uri 55 min.		
Zahod " 7. " 56 "	Zahod " 9. " 27 "		

Ta je 21. teden. Danes je 140. dan tega leta, imamo torej še 225 dni.

Protiburševske demonstracije pred sodiščem v Ljubljani.

(Zvršetek).

Za državnim pravnikom, so pričeli govoriti gospodje zagovorniki.

Prvi je vстал dr. Iv. Tavčar. Dr. Tavčar je konstatiral pred vsem, da je obširna obtožba po dvadnevni razpravi zlezla popolnoma v nič.

Slovesno pa mora (v imenu dr. Kušarja, ki se ni mogel braniti sam) oporekati proti postopanju drž. pravdnika, ker je pustil prečitati dopis deželne vlade, v katerem je hudo očitanje proti dr. Kušarju, ko se je vendar dokazalo, da je isti popolnoma nedolžen. Govornik je zavračal potem obtožbo drž. pravdnika glede njegovih klientov in je prosil, naj se oba oprostita popolnoma.

Notar Plantan je dokazal, da je imela vsa demonstracija le namen, manifestirati slovenski značaj Ljubljane.

Dr. V. Krisper je dejal, da so burši sami krivi, ako so nekateri maroderji storili kaj nezakonitega, ker so se občinstvu rogali in mu, kakor se je izrazil mal šolarček, zaslisan kakor priča, »frise« kazali. Razburjenost občinstva je torej popolnoma umljiva; za neopustna dejanja nekaterih elementov, pa ne more biti nihče odgovoren, najmanj pa Štefe, katerega je zagovarjal govornik. Štefe je, kakor dokazano, ljudi le miril, ne pa hujskal.

Dr. Šusteršič je pričel svoj govor z citatom: »Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus«. Ta rek, je dejal govornik, mora vsakemu priti na misel, ako primerja cel arsenal, katerega je drž. pravdnik nagromadil proti obtožencem, in pa malenkostni efekt. Predgovorniki so že dokazali ničevost obtožbe, zato se on ne bo spuščal v podrobnosti. Vendar pa mora protestovati v imenu vsega meščanstva proti lahkotnemu vlaganju obtožb, katere nimajo nobenega dejanskega, pametnega razloga, kajti ljudem ne more biti vse jedno, dasi so nedolžni, ali sedijo na zatožni klopi ali ne. O vsem pa se je g. drž. pravdnik še opiral na jako dvomljive pričre, kakor na pr. na Rasbergerja in pa socijalnega demokrata Lekana, ki je zagrizen sovražnik krščanskih socijalistov. Dalje je dokazal nedolžnost svojih klientov.

Dr. Fr. Tekavčič je dejal, da mu je marsikatera trpka beseda na jeziku, da bi zavrnil to tendenciozno, politično zavito obtožbo državnega pravdnika, vendar bo govoril povsem stvarno. Govornik je potem dokazal povsem, nedolžnost dijaka Cankarja, ki sedi na zatožni klopi radi tega, ker je vprašal, s kako pravico je redar nad njim potegnul sabljo, dasi ni ničesar zakrivil.

Dr. M. Pirce je zagovarjal obtožene akademike. Razmotril je vedenje slovenskih akademikov pred demonstracijo. Župan Hribar je povedal, da so mu slovenski visokošoleci obljubili po deputaciji, vzdržati se vsakoršne rabuke z burši in to obljubo so tudi držali. Uradoma je namreč konstatirano, da se demonstracije ni udeležil niti eden slovenski visokošolec. Drugače pa so nastopali nemški burši. Nastopali so agresivno in se vedli neolikano celó proti damam. Govornik je izrečno predbacival buršem, daso oni krivi vse nezgode.

G. zagovornik je nadalje jasno dokazal, da je obtožba drž. pravdnika proti slovenskim akademikom popolnoma neopravičena in neutemeljena. Zatorej naj se vsi oprostite popolnoma.

Konečno je povdarjal še dr. Papež, da je obtožba proti njegovima klientoma preveč pretirana in je prosil visoko sodišče naj ju oprosti ali pa vsaj miho sodi, ker je jeden že precej časa prebil v preiskovalnem zaporu.

S tem se je završila vsa razprava ob 1/21 uri popoldne. Predsednik je naznanil še, da se razsodba razglasi v ponedeljek ob 11. uri popoldne.

R a z s o d b a.

V ponedeljek ob 1. uri popoldne je razglasil predsednik rozsodbo. Oproščeni so bili popol-

noma naslednji obtoženci: Ivan Miklave, Anton Kosec, Alojzij Luknar, akademiki K. Klander, A. Lavrič, A. Bončar in Iv. Modie, šestošolec Drag. Cankar in delavec M. Mittermayer.

Obsojeni pa so bili: Jan. Erbežnik, zaradi hudodelstva javnega nasilstva po § 98. lit. a in b, ker je hotel siloma vdreti v prodajalnico čevljarja Zupana, in ker je grozil tako, da so se ga vsi bali, na 6 tednov ječe. Jernej Žargi, kriv po § 305, ker je ljudi hujskal, obsojen na 14 dni v zapor. Nace Mave, kriv po § 460 prestopka tatvine, ker je odnesel klobuk, obsojen na 14 dnij zapora. Iv. Jerič in Jakob Ardigal, kriva pregreška po § 283, ker sta se straži zoperstavljala, obsojena vsak na 3dnevni zapor, Ivan Štefe se obtožbe po § 279 in in 280 k. z. oprostí, obsojen pa je po §§ 312 in 314, ker se je neopravičeno vtikal v službo redarjev, na 10 gld. globe v korist ubožnemu zakladu mesta Ljubljane, eventuelno na 2dnevni zapor in Fr. Miklave, kriv po § 312, ker je razžalil stražo, na 5 gld. globe, v korist mestnemu ubožnemu zakladu, ali na 48 ur zapora.

Obsojenci so dalje tudi dolžni povrniti dotične pravne stroške.

S tem se je završila znamenita pravda »od slove sence«.

Ne moremo si kaj, da ne bi konečno posvetili nekaj vrstic gg. zagovornikom. Z izredno požrtvovalnostjo so se poprijeli dela, sedeli 3 dni na dolgovezni razpravi in so rešili svojo nalogo izborna. Prepričani naj bodo, da jim je zagotovljena hvaležnost, ne samo obtožencev, marveč vsega meščanstva ljubljanskega. Slava jim!

Narodno gospodarstvo.

Trgovski podatki.

Pisec Jos. Ulčakar.

Da bode ustrezno onim čitateljem, ki se zanimajo za trgovino in bi radi umeli, kaj značijo cene, ki jih prinaša ta list po izvirnem brzojavu, treba nekoliko pojasnila in podatkov, posebno glede trgovskih običajev, ki so v raznih mestih razni. Taki trgovski običaji ali usance so velike važnosti za trgovca in veljajo kakor zakon za sklepajoče stranke. Po njih se je treba ravnati in jih jemati v poštev, kadar se sklepa kupčija, kajti od tega so odvisne cene pošiljatve, plačila in eventvalne druge posledice.

Ker ima dandanes Amerika veliko vpliva na evropsko trgovino, posebno gledé nekaterih predmetov, kakor: žito, mast, koton itd., hočemo pričeti s to deželo.

V prvi vrsti treba razjasniti: denar, težo in mero.

Zjedinjene države Severne Amerike imajo dvojno veljavo: zlato in srebreno. Zlati dolar (Dollar) se deli v 100 cents (stotinke) in je vreden našega denarja gld. 2.09895 ali kratko gld. 2.10; kujejo se komadi po 20, 10 in 5 dolarjev iz $\frac{900}{1000}$ finega zlata. Sreberni denar se kuje za 1 dol., $\frac{1}{2}$ dol., 25 cents, 10 cents in 5 cents iz $\frac{900}{1000}$ finega srebra. Drobiz je iz nikelja po 5 in 3 cents, iz bronca pa po 2 in 1 cents.

Najviši znesek, ki se mora vzeti v drobižu kakor plačilo je dol. 10.

Razmerje med zlatom in srebrom je vsled Bland Silver-Bill z dne 28. febr. 1878. 1:15:989; poprej bila je samo zlata veljava.

Vrhu tega cirkulira mnogo papirnatega denarja, ki ima zlato ali pa srebreno veljavo, kakor se pač glasi, da se plača v zlatu ali srebru, ki pa vzlje temu ni zakonito plačilno sredstvo.

Trgovska teža je Hundredweight (stot.) in se po nekaterih krajih imenuje »Cental« »Centnerweight« in se deli v 112 funtov (pound), po nekaterih krajih (New-York, Connecticut, Texas i. t. d.) po 100 funtov, toda ne za vsako blago; pound, imperial pound, ali pound avoirdupois tehta 453.59265 gramov in se deli v 10 onč po 16 drahem (drams).

Sistem teže je lorej ta-le:

1 Ton ima 20 cwt, po 4 q, po 28 (funtov) cwt = centnerweight ali hundredweight (stot.) q = quarter (četrtinka).

Za kupčijo z zlatom in srebrom pa se rabi Troy-pound, ki se deli v 12 onč po 20 pennyweights, ofieijelna okrajšanje za to poslednjo utež je »dwts«; troy-pound = 373.246 gramov.

Za merjenje polja rabijo: aere = 40.4718 arov; za daljino pa: foot (izg. fut) (čevelj) ki se deli v 12 inches (palcev); 1 foot = 0.3048 m.

Jako važno za trgovce pa je mera za vsebino, (Inhaltsmass — Hohlmass) to je »Bushel« = 35.2381 litrov (izg. bušel).

1 Bushel se deli v 8 gallons po 4 quarts (četrtinke) po 2 pints po 2 gills.

Cena žita se v Severni Ameriki (Zjedinjene države in Kanada) naznanja v »cents« za 1 bushel. Bushel pa je pri kvotaciji žita za razne vrste glede teže različen in sicer se dajo vrstiti tako:

pšenica	60 pounds (funtov) za 1 bushel
rž in koruza	56 " " 1 " "
ječmen	48 " " 1 " "
oves	32 " " 1 " "

Ker je pa pri nas cena žita naznačena v goldinarjih za 100 kil, treba je ameriansko kvotacijo preračuniti v našo; cena, označena v »cents« za 1 bushel, velja torej v New-Yorku:

pšenica	za 27.216 kg. n. pr. $157\frac{1}{2}$ = 1.575 dol.
rž in koruza	" 25.401 " " 40 $\frac{1}{2}$ = 0.405 "
ječmen	" 21.772 " — " —
oves	" 14.515 " — " —

ali za 100 kg.: pšenica 5.79 dol., koruza 1.60 dol.

Če se dolar vzame po gld. 2.10, dobi se slednjič naša veljava: pšenica po 12.16, koruza 3.36.

Te partitete cen pa veljajo seveda za »loco New-York« in je tem cenam treba došteti še vožnjo, carino (1.50 v zlatu) in druge troške, ki se ne dajo naznačiti s številkami, ker so od slučaja do slučaja.

Brez dolžega računanja se dobi pariteta v našem denarji (seveda vedno »loco« dotično ameriansko mesto) na sledeči način: amerianska cena = »cents« se deli s kvantiteto = k in pomnoži s kurzno vrednostjo dolarja = d.

Torej dobimo formulo: cents. $\frac{d}{k}$ = $\frac{c \cdot d}{k}$ Paziti teba, da je k = 27.216 za pšenico; k = 25.401 za rž in koruzo; k = 21.772 za ječmen; k = 14.515 za oves; d pa je normalno 2.1.

Zadnje vesti.

Gradec 20. Odvetniška zbornica je vsprejela v svoji današnji seji resolucijo, v kateri pravi, da imenovanje bivšega ministra pravosodja, grofa Gleispacha, predsednikom višega deželnega sodišča v Gradcu, pomenja nevarnost za redni in merni razvoj uprave pravosodja in to zato, ker je grof Gleispach podpiral jezikovne naredbe ter je s tem tudi povzročil obžalovanja vredne izgrede, ki so se godili v parlamentu. Nemški narod da je zgubil zaupanje do njegove nepristranosti in si ne more misliti, da se je o tem imenovanju že izrekla zadnja beseda. (Mi bi le radi vedeli, kaj bi rekli vladni krogi, ako bi n. pr. slovenski odvetniki tako puntali proti kakemu imenovanju že izvršenem po cesarju?! Ali pa morda kriče toliko gospoda glavno v ta namen, da bi ne mogli priti na misel, da je oni, ki je predlagal to imenovanje, zopet pozabil na tisoče in tisoče Slovencev, bivaajočih v območju onega višega dež. sodišča, kateremu bude načeloval gospod grof Gleispach. Da, če kdo, bi imeli Slovenci pravico do pritozevanja. Opomba ured. »Edinosti«).

Dunaj 21. Vsi parlamentarni krogi so tega menenja, da seje zbornice poslancev, ki se prično s prvim junijem, ne dovedejo to nikakega uspeha. Mogoče sicer, da se završi razprava o jezikovnih predlogih in da se izvoli jezikovni odsek, ali vprašanje samo se gotovo ne reši. Vse zasedanje ne bude trajalo nad 3 tedne.

London 21. Pred torkom ne pričakujejo tu spopada med obema brodovjema. Amerianski listi so postali nestrpni radi počasnosti v vojnih operacijah.

Madrid 21. Zagotavlja se, da je španska eskadra pod poveljstvom admirala Cervera ostavila Santiago de Cuba. Glasi se nadalje, da je vlada dobila brzojavko iz Havane, ki naznanja, da so se ustaši na Kubi izrekli Španski v prilog in da so pripravljene, postopati ukupno s Španci proti Amerianskom.

Najnovija trgovinska vest.

New-York 20. (Izvirni brzojav.) Pšenica 156 (včeraj 154). koruza 40 (včeraj 39 $\frac{1}{2}$), mast 670 (včeraj 680).

Javna zahvala.

Gospodu Franu Wilhelmu, lekarnarju.
Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko.

Da stopam v javnost, je le radi tega, ker se čutim dolžno izreči gospodu Wilhelmu, lekarnarju v Neunkirchen, najsrčnejšo zahvalo za učinek, katerega mi je napravil njega Wilhelmov čaj pri mojih revmatičnih bolečinah, in da opozorim na ta čaj vse one, ki trpijo na tem grozovitem zlu.

Nemogoče mi je naslikati bolečine, katere sem trpela skozi čela 3 leta o vsaki vremenski spremembi in katerih se nisem mogla oprostiti ne z uporabo zdravilnih sredstev, ne z uporabo žvepljenih kopalj v Baden-u pri Dunaju. Cele noči premetavala sem se po postelji, tek se je vidno krčil, izgledala sem žalostno in moči so pojemale.

Po 4 tedenski uporabi Wilhelm-ovega čaja oproščena sem bila bolečin in sem še sedaj, dasiravnice ne pijem čaja že 6 tednov, in telesni stan se je poboljšal. Prepričana sem, da vsaki, ki se zateče o slični bolezni do tega čaja, blagoslovljal bo izumitelja istega, gosp. Frana Wilhelm-a.

S posebnim visokim spoštovanjem
II grofica **Butschin-Streitfeld**, soproga podpolkovnika.

Svoji k svojim!

Slovenke! V ulici Stadion 20 je pekarija-prodajalnica, katera ima na prodaj vsako uro od 5. zjutraj do 10. zvečer sveži kruh po navadni ceni. Razprodajalec, krčmarjem, gostinčarjem in odjemalcem na debelo postreže se točno z odbitkom. Blago se donša tudi na dom! Drži vsakovrstne moke za domače in fino pečivo, paštete, pristno-domače maslo, kranjske klobase, ciper, marsala, malaga in tamarindovec na drobno in debelo. Sprejema v peko, kar kdo želi! Priporoča se osobito slovenskim materam za pogosto obiskovanje, udani
Jakob Ferhac, lastnik.

ZALOGA POHIŠTVA

trrdke

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Via Riborgo 21 in Piazza vecchia 2.

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, žimnic in pogrinjaj. Na zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in franco. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

Velika zaloga solidnega pohištva in tapetarij

od
Viljelma Dalla Torre v Trstu
Trg S. Giovanni hiš. šte. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo.

Albin Postogna — Rižana

Zaloga

eksportne pive in slada

iz tržaške tovarne v

Senožečah.

Eksportno pivo v sodčkih in botiljkah vedno
frišno. Cene ugodne.

Jakob Klemenc, zaloga manufakturnega blaga

v Trstu, ulica sv. Antona št. 1.

priporoča častitim svojim odjemalcem svojo prodajalnico, preskrbljeno z vsemi manufakturnimi predmeti, zvezano s krojačnico za gospode.

Sokoiska obleka kompl.

glđ. 23.—

Havelok nepremočljiv
od 10 do 16 glđ.

Velik izbor

suknena in bombažna blaga za moške obleke, sraje iz žide, volne, lawn-tennis, platna itd., zapestnice, ovrtnikov, perila za moške, ovrtnice v svih barvah in formah, nogovje, rut, jopice vseh vrst posebno za turiste in kolesarje, modnih predmetov, rokavice iz nitij in kože, dežnikov in solnčnikov.

Povodom svečanosti jubileja Njegovega Veličanstva
velik izbor narodnih in avstr. zastav, transparentov
z avstrijskim orlom

po najnižjih cenah.

Na zahtevanje pošljajo se uzorci vseh vrst z dotičnimi cenami, poštine prosto.

Na zahtevanje cenik in prospekt.

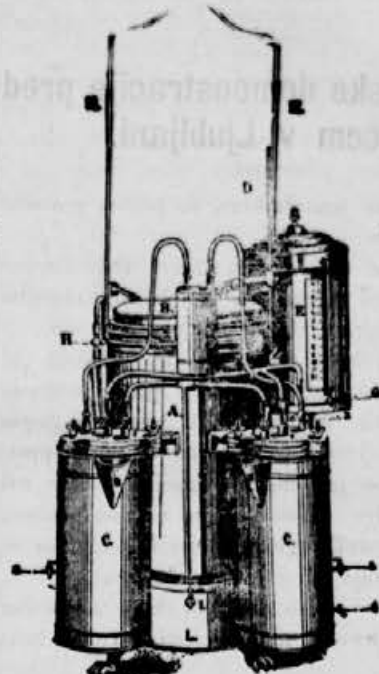
Prva tržaška tovarna

aparator za napravljanje plina acetilen

trrdke **ROCCO & C.** v ulici Sanità št. 9.

Autorizirani instalaterji plina, vode in plina acetilen.

Aparat na acetilen od Josipa Rocca, patentiran v Avstro-Ogerski je absolutno najbolj praktičen in gotov, lahko rabjenje ne eksplozira, vsprejet od različnih zavarovalnih društev. Vsprejemajo se vsakovrstne kompletne naprave za hiše, restavracije, gledališča in mesta pod najugodnejšimi pogoji.

Velika zaloga
našoljega
apnenega kislica,
katerega kilogram
daje 300 litr. plina.

Velik izbor
svetilnic
in pripadkov
za razsvetljavo.

SPECIJALITETA CESTNIH SVETILNIC,

na 1 ali 2 plamena brez dovoda plina
(priprave za dvorece [vile] kioske in mala mesteca).

Vsprejemajo se dela za instalacije in popravljanje dovodov.

Zaloga

v ulici Sanità št. 9.

Delavnica

v ulici S. Giorgio št. 1.

Mehanična delavnica

ANTONA SKERL-A V TRSTU,

Via S. Lazzaro št. 6, nasproti palače Salem.

Zaloga originalnih šivalnih strojev „Adria“ iz Budimpešte in koles
iz najbolj slovečih notrajnih in inozemskih tovarn.

Šivalni stroji se garantujejo pet let, kolesa eno leto.

Izvršujejo se poprave šivalnih strojev, koles, motorjev na plin itd.

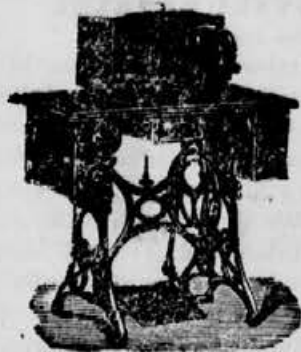
Delavnica za briljantno nikliranje.

Zaloga vseh pripadkov za kolesa in šivalne stroje.

Postavljanje in popravljanje električnih zvoncev.

Prodaja — menja — najem koles.

Vsakovrstna popravljanja in naročbe izvršujejo se najnatančneje, brzo, po nizkih cenah.

Motori na par z nerazpočljivim kotlom

od 1 do 50 konjskih moči,

najpriprosteji in najceneji od kateregakoli drugega zistema ter 50% prihrambe.
Prosti so koncesije v vsaki delavnici.

Ekonomični mlini „IDEAL“ na roko in na par

z nepokvarljivim kamenom, prepotreben za vsakega posestnika, 40% prihrambe moči, melje v vsaki meri od najfineje do debele moke za žgance, zmelje v 1 uri 450 do 470 kilogramov, ne da bi se moka segrela.

Via Molin piccolo št. 2 **GESSI & PAOLINI v TRSTU,** Via Molin piccolo št. 2

Generalni zastopniki e. kr. priv. tvornice strojev in motorjev na par:

C. H. Hoffmeister — Dunaj.

TISKARNA GUTENBERG

filijalka ces. kralj. unversitetne tiskarne „STYRIA“

Sackstrasse 13 GRADEC Sackstrasse 13

Tovarna za obrtne in Conto-knjige.

(Sistem „Patent Workmann Chicago“)

Raztrirni zavod in knjigoveznica.

Priporoča se za prijazne naročbe s zadržilom primernih cen in točne postrežbe.

IZDELOVALNICA VSEH TISKOVIN,

časnikov, rokovtorov v vsakem obsežu, brošur, plakotov, cenikov, računov, memorandov, okrožnic, papirja za liste in zavitkov z napisom, naslovnih listkov, jedilnih list, vabil itd. — Bogata zaloga glavnih, Conto-Corrent-Knjig, Saldi-Conti, Fakture, Debitoren, Creditorov, Cassa-Knjig, Strazza, Memorials, Journalov, Prima-note, odpravnih, menjicnih, časno-zapadnih in knjig za kopiranje, vseh pomožnih knjig, raztrirnega (črtanega) papirja, svilenega papirja za kopiranje, listkov iz kavečka za kopiranje, skledice za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljna pojasnila obrniti se je do glavnega zastopnika:

ARNOLDO COEN v TRSTU, v ulici delle Acque št. 5.